

LBRIS

We know
books

CHEIȚA DE AUR
BURATINO

Pentru comenzi și informații: 0341.881.647
www.edituraeduard.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOLSTOJ, ALEKSEJ NICOLAEVIČ
Cheița de aur ; Buratino / Aleksei N. Tolstoi. - Lumina :
Editura Eduard, 2023
ISBN 978-606-571-986-6

821.161.1

© S.C. Eduard Publishing S.R.L.
Toate drepturile rezervate.

Aleksei N. Tolstoi

CHEIȚA DE AUR BURATINO

Conform
Programelor
Școlare
de Limba și
Literatura Română
pentru
Clasele I-VIII

 editura
Eduard

goneau zoriți prin băltoace spre teatrul cel nou, unde muzica cânta vesel, unde răsunau hohote voioase de râs și unde se auzeau ropote de aplauze.

Carabas-Barabas izbuti să prindă doar un cățeluș de flanelă, cu nasturi în loc de ochi. Dar Artemon răsări ca din pământ și se aruncă asupra lui; îl dădu peste cap și îi smulse cățelușul din mână, ducându-l cu el în baracă, unde, după culise, li se pregătise actorilor flămânzi o ciorbă fierbinte de miel, cu usturoi.

Și Carabas-Barabas rămase așa întins în băltoacă, sub ploaie.

CUPRINS

I. Un butuc care scâncește cu glas omenesc nimerește în mâinile tâmplarului Giuseppe	7
II. Giuseppe dăruiește butucul vorbitor prietenului său, Carlo	8
III. Carlo cioplește o păpușă de lemn și o botează Buratino	11
IV. Un Greier Vorbitor îi dă lui Buratino un sfat înțelept	14
V. Buratino mai - mai să se piardă din pricina nechibzuinței sale. Tata Carlo îi face haine din hârtie colorată și îi cumpără un abecedar	16
VI. Buratino își vinde abecedarul și cumpără bilet pentru teatrul de păpuși	21
VII. În timpul reprezentației, păpușile îl recunosc pe Buratino	23
VIII. În loc să-l ardă pe Buratino, senior Carabas-Barabas îi dă cinci galbeni și-l lasă să plece acasă.....	28
IX. În drum spre casă, Buratino întâlnește doi cerșetori: motanul Bazilio și vulpea Alisa	31
X. Ospătăria „La trei peștișori”	35
XI. Buratino este atacat de tâlhari	38
XII. Tâlharii îl agață pe Buratino de un copac	41
XIII. Fetița cu părul albastru îl întoarce pe Buratino la viață	43
XIV. Fetița cu părul albastru încearcă să-i dea lui Buratino o creștere aleasă.....	47

XV. Buratino ajunge în Țara Proștilor.....	52
XVI. Polițiștii îl prind pe Buratino și nu-i îngăduie să rostească nici o vorbă în apărarea sa...	57
XVII. Buratino face cunoștință cu locuitorii iazului, află că cei patru galbeni i-au fost furați și broasca țestoasă Tortilla îi dăruiește o cheiță de aur.....	60
XVIII. Buratino fuge din Țara Proștilor și întâlnește un tovarăș de suferință.....	65
XIX. Pierrot povestește cum a ajuns în Țara Proștilor, călare pe iepure	67
XX. Buratino și Pierrot sosesc la Malvina, fetița cu părul albastru, dar sunt nevoiți să fugă fără întârziere împreună cu ea și câinele Artemon	74
XXI. Lupta de la marginea pădurii.....	79
XXII. În peșteră	85
XXIII. Buratino se hotărăște să afle cu orice preț de la Carabas-Barabas taina cheiței de aur.....	91
XXIV. Buratino află taina cheiței de aur.....	95
XXV. Pentru prima dată în viața lui, Buratino este disperat, dar totul se termină cu bine	100
XXVI. Buratino se întoarce în sfârșit acasă, împreună cu tata Carlo, Malvina, Pierrot și Artemon	107
XXVII. Carabas-Barabas pătrunde în de sub scară	113
XXVIII. Ce găesc ei în dosul ușiței tainice	115
XXIX. Noul teatru de păpuși dă prima reprezentatie	122

Capitolul I UN BUTUC CARE SCÂNCEȘTE CU GLAS OMENESC NIMEREȘTE ÎN MÂINILE TÂMLARULUI GIUSEPPE

De mult, tare de mult, într-un orășel de pe țărmul Mării Mediterane își ducea zilele un bătrân tâmplar, pe numele său Giuseppe, zis și Nas Vânăț.

Odată i-a căzut în mână o bucată de lemn, una dintre acelea pe care oamenii le bagă iarna în sobă pentru a se încălzi.

Tot e bine, își zise Giuseppe. Din lemnul ăsta aș putea face un picior pentru o masă.

Giuseppe și-a pus ochelarii pe nas, legați cu o sfornică pe după urechi, căci ochelarii erau la fel de bătrâni ca și el, învârti butucul în mâini și-n cele din urmă începu să-l cioplească cu bărdița.

Cum cioplea el așa, deodată un glas pițigăiat din cale-afară prinse a scânci:

– Au! Au! Mai încet, mai încet, fie-ți milă!

Giuseppe și-a așezat ochelarii pe nas și a privit prin atelier. Nimeni...

S-a uitat pe sub bancul de lucru. Nimeni...

A scos capul pe ușă. În stradă nu era nimeni...

– Să mi se fi părut oare? se întrebă Giuseppe. Cine să fi vorbit? Meșterul a pus iar mâna pe bărdița, dar cum s-a apucat de treabă, lemnul s-a văitat:

– Au! Au! Mă doare!

Apucă iar bărdița, dar cum lovi butucul, auzi din nou glasul subțirel:

– Au! Au! Nu-nțelegi că mă doare?

De data aceasta, Giuseppe se sperie de-a binelea; până și ochelarii i se aburiră de spaimă. Răscoli cu privirea toate ungherele încăperii, se vârî până și-n vatră și, răsucindu-și gâtul, se uită prin deschizătura hornului.

Nu era nimeni.

„Oi băut poate ceva ce nu-mi priește și de-aia-mi țiuie urechile” se gândi iarăși Giuseppe.

Dar nu! în ziua aceea doar nu băuse nimic... După ce se mai liniști puțin, Giuseppe luă rindeaua; îi potrivi cu ciocanul partea de dinapoi, în așa fel ca tăișul cuțitului să iasă afară doar atât cât era nevoie – nici prea mult, nici prea puțin – puse butucul pe tejghea și... de-abia trase o dată cu rindeaua, că auzi din nou:

– Au! Au! De ce mă tot ciupești?

Giuseppe scăpă rindeaua din mână, se trase înapoi, un pas și încă un pas, până căzu de-a dreptul pe dușumea; își dăduse seama că glasul acela subțirel venea dinauntru butucului de lemn.

Capitolul II

GIUSEPPE DĂRUIEȘTE BUTUCUL VORBITOR PRIETENULUI SĂU, CARLO

ată că tocmai atunci veni la Giuseppe, Carlo flașnetarul, un vechi prieten al său.

Pe vremuri, Carlo își punea pe cap pălăria cu boruri largi și pornea prin orașe cu flașneta lui

minunată, câștigându-și pâinea cu dansul și cântul. Dar acum îmbătrânise, era bolnav, iar flașneta era și ea de mult stricată.

– Bună ziua, Giuseppe, spuse el, intrând în dulgherie. Ce faci acolo pe dușumea?

– Ei, am pierdut și eu un șurubel... Dar dă-l încolo că degeaba-l caut, răspunse Giuseppe privind chiorâș la butuc. Tu, bătrâne, cum o mai duci?

Rău, răspunse Carlo. Mă gândesc în fel și chip cum să-mi câștig bucata de pâine... Măcar de m-ai ajuta și tu! Sau cel puțin de mi-ai da un sfat...

– Nimic mai ușor, făcu vesel Giuseppe. Și-și spuse în sinea lui „Iată un prilej să mă descotorosesc de butucul ăsta afurisit”. Nimic mai ușor: Uite, colo pe tejghea e un butuc strașnic: ți-l dau ție, Carlo, ia-l și du-l acasă...

– Eee! răspunse Carlo abătut. Și pe urmă? Să zicem că duc butucul acasă: dar vezi că-n odăița mea n-am nici măcar o vatră cum se cade.

– Las-că știi eu ce-ți spun, Carlo... Pune mâna pe un cuțit, cioplește din butucul ăsta o păpușă, învăț-o să rostească tot felul de vorbe hazlii, fa-o să cânte, să joace și poart-o prin curțile oamenilor. O să câștigi o bucată de pâine, ba chiar și câte-un păhărel de vin.

Deodată, de pe tejgheaua pe care se afla butucul, se auzi un glăscior subțirel și vesel:

– Bravo, bine te-ai mai gândit, Nas-vânăt.

Giuseppe tresări din nou de spaimă, dar Carlo doar se uită curios în jur. De unde să fi venit glasul?

– Îți mulțumesc, Giuseppe, pentru sfat. Ei, fie! Dă-mi butucul.

Giuseppe luă butucul și i-a întins-o prietenului său, dar fie că nu luă el bine seama, fie că butucul sări singur, vorba e că îl pocni pe Carlo în cap.

– Îți bați joc de mine? izbucni Carlo jignit.

– Iartă-mă, prietene, dar nu eu te-am lovit.

– Atunci se vede treaba că m-oi fi pocnit singur în cap!

– Asta nu, prietene! Butucul ăsta te-a lovit.

– Ba minți, tu m-ai lovit!

– Nu eu, zău că nu...

– Ascultă, Nas-vânat, spuse Carlo. Că ești bețiv, știe oricine. Acum însă văd că ești și mincinos.

– Așa-a-a! Care va să zică vrei să te certî cu mine! strigă Giuseppe. Ia vino mai aproape!

– Ba vino tu încoace să te apuc de nas!

Mânioși, cei doi bătrâni începură să sară unul la altul. Carlo îl apucă pe Giuseppe de nasul lui vânăt, iar Giuseppe îl apucă pe Carlo de părul cărunt.

Apoi începură să se înghiontească zdravăn, în timp ce glăsciorul ascuțit de pe tejghea țipa:

– Așa! Dă-i! Arde-l!

În cele din urmă, bătrâneii au obosit și s-au potolit.

– Vrei să ne-mpăcăm? a întrebat Giuseppe.

– Da, să ne împăcăm. Eu n-am nimic împotriva, a zis Carlo.

Cei doi s-au îmbrățișat, Carlo a luat bucată de lemn și a dus-o acasă.

Capitolul III

CARLO CIOPLEȘTE O PĂPUȘĂ DE LEMN ȘI O BOTEAZĂ BURATINO

Carlo locuia într-o odăiță pitită sub o scară, în care nu se găsea nimic altceva decât o vatră frumoasă în peretele din fața ușii.

Dar nici vatra cea frumoasă, nici focul din vatră și nici ceaulul ce fierbea pe foc nu erau adevărate, ci doar zugrăvite pe o bucată de pânză veche.

Carlo intră în odăiță, se așeză pe singurul scaun de lângă masa șchioapă și, după ce răsuci butucul pe toate părțile, luă un cuțit și începu să cioplească dintr-însul o păpușă.

„Oare ce nume să-i dau? se întreba Carlo. Hai să-i zic Buratino. Numele ăsta o să-mi poarte noroc. Cunoșteam, mai demult, o familie, și pe toți din familia asta îi chema Buratino: tatăl - Buratino, mama - Buratino, copiii tot Buratino... și ce bine trăiau împreună! Nu le păsa de nimic!...”

Răsuci butucul cu îndemănare și ciopli mai întâi părul, apoi - fruntea, pe urmă - ochii...

Iată, însă, că deodată ochii se deschiseră singuri și priviră țintă la el.

Carlo nu dădu nici un semn de spaimă, ba dimpotrivă întrebă prietenos:

– Ochișori de lemn, de ce vă uitați așa de ciudat la mine? Dar păpușa tăcea - tăcea pentru că nu avea încă gură. Carlo ciopli obrazii, apoi ciopli nasul - un nas obișnuit...

Ca prin farmec, nasul începu să se lungească, să crească și ajunse atât de lung și de ascuțit, încât Carlo bombăni supărat:

– Nu e bine așa, e prea lung.

Și bătrânul încercă să-i reteze vârful. Dar ți-ai găsit! Nasul se tot sucea și se răsucea și până-n cele din urmă rămase un nas ascuțit, lung-lung de tot, un nas obraznic și curios nevoie mare.

Carlo se apucă apoi să cioplească gura. Dar abia sfârșise de cioplit buzele, că gura se deschise deodată:

– Hi, hi, hi, ha, ha, ha!

Și dintre buze răsări o limbă subțirică și roșie, care căuta în fel și chip să-și bată joc de el.

Carlo, fără să țină seama de toate isprăvile astea, își văzu de treabă: ciopli, tăie, scobi... și în scurtă vreme, bărbia, gâtul, umerii, trupul și mâinile păpușii erau gata.

Dar de-abia sfârși Carlo să cioplească ultimul degețel, că Buratino începu să-l lovească cu pumnișorii peste chelie, să-l ciupească și să-l gâdile.

– Ia ascultă! – îi spuse Carlo, aspru, – nici n-am terminat bine să te cioplesc și ai și început să mi te ții de drăcii... Ce ai să-mi faci mai târziu, hai?

Și se uită încruntat la Buratino. Iar Buratino, cu ochii lui rotunzi ca de șoricel, privea și el la tata Carlo.

Din niște surcele, Carlo îi făcu apoi două picioare lungi cu tălpi mari. Și cu asta, mântuindu-și treaba, puse băiețelul jos, pe dușumea, ca să-l învețe să umble.

Buratino se clătină ce se clătină pe piciorușele-i

subțiri, făcu un pas, încă unul și hop-hop, ajunse la ușă, sări peste prag și... o zbughi în stradă.

Carlo, îngrijorat, fugi după el.

– Ei, hoțomanule, întoarce-te! i-ai găsit! Buratino fugea pe stradă întocmai ca un iepure, atât numai că tălpile-i de lemn făceau toc-poc, toc-poc, când loveau caldarâmul.

– Puneți mâna pe el! striga Carlo.

Trecătorii râdeau, arătându-l cu degetul pe Buratino, care fugea de rupea pământul. La răscruce străjuia un polițist uriaș, cu mustățile răsucite și cu o pălărie în trei colțuri.

Când văzu omulețul de lemn alergând, polițistul își desfăcu larg picioarele, cuprinzând toată strada. Buratino vru să i se strecoare printre picioare, dar polițistul, dibaci, îl înhăță de nas și îl ținu astfel, până când sosi și tata Carlo.

– Ei, așteaptă, că-ți arăt eu ție! spuse Carlo gâfâind, și vru să-l bage pe Buratino în buzunarul hainei.

Se vede însă că Buratino n-avea nici un chef ca într-o zi atât de frumoasă să atârne cu picioarele afară din buzunarul hainei lui tata Carlo, în văzul tuturor oamenilor. Se răsuci ca o zvârlugă, căzu pe caldarâm și rămase întins acolo, ca mort...

Of, of, – spuse polițistul, – nu prea-mi miroase a bine! Trecătorii începură să se adune și, uitându-se la Buratino, care zăcea pe caldarâm, clătinău din cap.

– Sărăcuțul de el, spuneau unii. O fi lihnit de foame...

Aș! L-a bătut Carlo până i-a scos sufletul! spuneau

alții. Flașnetarul ăsta bătrân se preface că-i om bun numai de ochii lumii, dar în fundul sufletului e hain, fără milă...

Auzind vorbele astea, polițistul mustăcios îi înhăță de guler pe nefericitul Carlo și-l târî la poliție.

Carlo ridică praful cu ghetetele sale și oftă gălăgios:

– Of, mi-am găsit bealeaua cu băiețelul ăsta de lemn! Când strada se mai goli de lume, Buratino ridică nasul, își roti privirea în jur, apoi sări în sus și fugi, țopăind, spre casă.

Capitolul IV

UN GREIER VORBITOR

ÎI DĂ LUI BURATINO UN SFAT ÎNȚELEPT

Jungând în odaia de sub scară, Buratino se trânti pe dușumea, lângă piciorul mesei.

– Așa! Și acum, ce să mai născocesc?

Să nu uităm că Buratino era în prima zi a vieții lui. Gândurile îi erau mici, mititele, și scurte, scurte de tot... într- un cuvânt, o nimica toată.

Deodată se auzi:

– Crrri-cri-cri-cri!

Buratino întoarse capul, cercetând odăița.

– Ei, care-i acolo?

– Sunt eu, Crrri-cri!

Buratino zări atunci o făptură care aducea la trup cu un gândac negru, dar avea un căpșor ca de lăcustă. Stătea acolo pe perete, deasupra vetrei, și scârțâia încetșor - crrri-cri - privind vesel în jur.

– Ei, dar tu cine mai ești?

– Eu sunt Greierul Vorbitor, răspuse ciudata făptură. Locuiesc în această odăiță de mai bine de o sută de ani.

– În odăița asta eu sunt stăpân! Șterge-o de-aici!

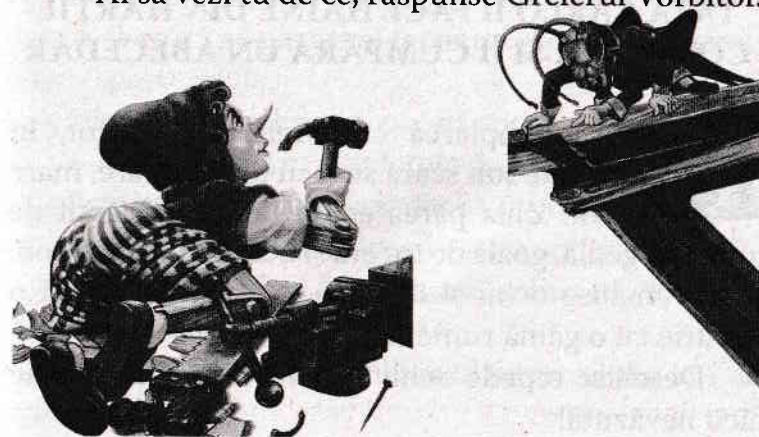
– Bine, am să plec, cu toate că îmi pare rău că părăsesc odăița în care am locuit mai bine de o sută de ani, – răspuse Greierul Vorbitor, – dar înainte de a pleca, nu strică să-ți dau un sfat.

– Că mare nevoie am eu de sfaturile unui greier bătrân...

– Ei, Buratino, Buratino, – începu să-l dăscălească greierașul, – lasă-te de drăcii, ascultă-l pe Carlo, nu mai fugi de acasă fără rost și de mâine chiar să începi a te duce la școală. Ascultă sfatul meu! Altminteri să știi că te pândesc primejdii mari și întâmplări înfricoșătoare. Nimeni n-o să mai dea pe viața ta nici doi bani!

– De ceee...? întrebă Buratino.

– Ai să vezi tu de ce, răspuse Greierul Vorbitor.

– Ei tu, gânġanie, bătrân de o sută de ani! strigă Buratino. Află că pe lumea asta nimic nu-mi place mai mult ca pățaniile primejdioase! Chiar mâine dis-de-dimineată o să fug de acasă, o să mă cațăr pe garduri, o să stric cuiburile păsărelelor, o să necăjesc băiețașii, o să trag pisicile și câinii de coada... Și câte altele n-o să mai născocesc!

– Îmi pare rău de tine, jale, Buratino! Multe lacrimi ai să mai verși!

– De ceee? întrebă din nou Buratino.

– De-aia! Pentru că ai un cap de lemn, prost.

Atunci Buratino sări pe scaun, de pe scaun pe masă, apucă un ciocan și-l zvârli în capul Greierului.

Bătrânul și înțeleptul greieraș suspină din greu și, mișcându-și mustăcioara, se vâri sub vatră, părăsind odăița pentru totdeauna.

Capitolul V

BURATINO MAI - MAI SĂ SE PIARDĂ DIN PRICINA NECHIBZUINȚEI SALE. TATA CARLO ÎI FACE HAINE DIN HÂRTIE COLORATĂ ȘI ÎI CUMPĂRĂ UN ABECEDAR

După întâmplarea cu Greierul Vorbitor, în odăița de sub scară se făcu un gol mare, mare de tot. Ziua părea acum lungă, nesfârșit de lungă. Și goală, goală de tot era și burtica lui Buratino.

El închise ochii și deodată, i-a apărut în față o farfurie cu o găină rumenită.

Deschise repede ochii – găina de pe farfurie se făcu nevăzută!

Închise din nou ochii, vede de astă dată o farfurie cu budincă de griș, amestecată cu dulceață de zmeură.

Deschise ochii – farfuria cu budinca de griș și dulceață de zmeură a dispărut iarăși.

Atunci Buratino înțelese că-i era tare foame.

Se repezi la vatră și-și vâri nasul în ceaunul ce fierbea pe foc. Dar nasul lui Buratino, lung cum era, găuri ceaunul, pentru că, după cum v-am mai spus, și vatra și focul și fumul și ceaunul, toate erau zugrăvite de sârmanul Carlo pe o bucată de pânză veche.

Buratino își trase nasul înapoi și se uită prin gaură. Pe perete, în dosul pânzei, se zărea ceva care semăna cu o ușiță, dar era atât de acoperită cu fire de păianjen, încât mai că nu se putea desluși nimic.

Buratino începu să caute prin toate colțurile - doar, doar o găsi vreo cojiță de pâine sau vreun oscior de găină, fie el și ros de pisică.

Dar din păcate, sârmanul Carlo n-avusese ce pregăti pentru cină.

Deodată, în coșul cu talaș zări un ou de găină. îl apucă, îl așeză pe pervazul ferestrei și cu nasul - cioc - cioc - sparse coaja.

Dinăuntru oului piui un glăscior:

– Îți mulțumesc, omulețule de lemn!

Prin coaja spartă, sări afară un puișor auriu, cu un smoc de puf în loc de coada și cu ochișorii veseli.

– Rămâi cu bine! Mama mea, găina, mă așteaptă de mult în curte.

Puișorul sări peste prichiciul ferestrei și... ia-l de unde nu-i.